

GIÁO ÁN NGỮ VĂN LỚP 11

NHỚ ĐỒNG (Tố Hữu)

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức:

- Thực trạng thối nát của nhà tù Tưởng Giới Thạch ở Lai Tân.
- Nỗi nhớ cuộc sống bên ngoài của niềm khát khao yêu cuộc sống.
- Tâm tư và khát vọng của một chàng trai về một tình yêu chung thủy với cả niềm yêu thương, trách móc, hờn giận, mong mỏi.

2. Kỹ năng:

- Đọc – hiểu thơ trữ tình theo đặc trưng thể loại.
- Cảm thụ, phân tích tác phẩm thơ.

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo viên: Giáo án, sgk, sgv, stk...

2. Học sinh:

- Đọc bài, soạn bài theo hdhb...
- Hỏi đáp, hoạt động nhóm, diễn giảng...

III. CÁC BƯỚC LÊN LỚP

1. Ổn định:

2. Bài cũ:

3. Bài mới:

Hoạt động của GV - HS	Nội dung cần đạt
Hoạt động 1: Tìm hiểu xuất xứ bài thơ Trình bày hoàn cảnh sáng tác bài thơ? HS trả lời Giáo viên nhận xét Hoạt động 2: Đọc hiểu văn bản GV cho HS đọc bài thơ, sau đó nhận xét HS trả lời GV bổ sung chốt lại ý chính Bố cục của bài thơ được chia làm mấy phần? HS trả lời, nhận xét GV bổ sung chốt lại ý chính	I. Tìm hiểu chung 1. Hoàn cảnh sáng tác - 1939, nguy cơ đại chiến thứ hai bùng nổ. Pháp tập trung đàn áp phong trào cách mạng Đông Dương. - 29-4-1939, Tố Hữu bị bắt giam ở nhà lao Thừa Phủ → sáng tác bài thơ. Tố Hữu mới được kết nạp vào Đảng 1938, đang say sưa hoạt động phong trào, bị bắt, thế giới nhà tù cô đơn ngăn cản cuộc sống bên ngoài nhà tù. - Bài thơ nằm trong phần Xiềng xích của tập thơ Từ ấy, viết chính thức vào tháng 7-1939. II. Đọc hiểu văn bản: 1. Đọc tìm hiểu từ khó: 2. Chủ đề Nỗi nhớ nhung da diết của người cộng sản trong tù ngục với cuộc sống ngoài nhà tù. 3. Bố cục: ba phần a. Đoạn 1: Từ đầu đến thiết tha: Nỗi nhớ da diết cuộc sống bên ngoài nhà tù. b. Đoạn 2: Tiếp theo đến ngát trời: Nỗi nhớ về chính mình trong những ngày chưa bị giam cầm.

Cảm hứng của bài thơ được gợi lên từ đâu? Nỗi nhớ của người tù cộng sản với cuộc sống bên ngoài nhà tù được tác giả thể hiện như thế nào? GV cho HS thảo luận, cử người trình bày HS nhận xét GV bổ sung chốt lại ý chính GV cho HS thảo luận, cử người trình bày HS nhận xét GV bổ sung chốt lại ý chính Thủ pháp láy âm trong bốn câu thơ đầu có hiệu quả như thế nào?	c. Đoạn 3: còn lại: Trở lại thực tại trại giam cầm lòng trĩu nặng với nỗi nhớ triền miên . 4. Tìm hiểu văn bản: a. <u>Nỗi nhớ của người tù cộng sản với cuộc sống bên ngoài nhà tù:</u> - Cảm hứng của bài thơ được gợi lên từ tiếng hò. - Tiếng hò được lặp lại nhiều lần + Tiếng hò lẻ loi đơn độc giữ trời trưa → nhân vật trữ tình cảm nhận được sự hiu quạnh /không gian đồng vắng thời gian trưa vắng/ + Hiu quạnh của đời buồn tủi nhọc nhằn /lòng người đang bị giam cầm trong tù ngục cách biệt với cuộc sống bên ngoài/ - Tiếng hò đã đồng cảm, hoà điệu của nhiều nỗi hiu quạnh → Người chiến sĩ cách mạng thấy nhớ nhưng da diết đồng quê = cuộc sống bên ngoài nhà tù. + Tiếng than khắc khoải, da diết → diễn tả cõi lòng hoang vắng vì bị cách biệt với thế giới bên ngoài → nỗi hiu quạnh của người tha thiết yêu đời. + Sự lặp lại → nhấn mạnh liên ý liên kết nhiều nội dung khác nhau, tô đậm cảm xúc, khắc sâu
---	---

HS trả lời	ý tưởng → triển miên vì nỗi nhớ da diết. - Đồng quê thể hiện lên đậm đà nỗi nhớ của tác giả:
HS nhận xét	+ Cồn thơm, ruộng tre mát, ô mạ xanh mơn mớn, nương khoai ngọt sắn bùi, chiều sương phủ bãi đồng, xóm làng và con đường thân thuộc, xóm nhà tranh thấp, con đường quen. → Tất cả đều đơn sơ gần gũi quen thuộc, thân thương → bị ngăn cách.
GV bổ sung chốt lại ý chính	- Con người gần gũi thân thuộc thân thương: + Những lưng còng xuống ruộng cày + Những bàn tay vải giồng + Một giọng hò đưa bố mẹ già xa đơn chiếc → linh hồn đã khuất. - Nỗi nhớ chân thật đậm tình thương mến - Nhớ đến bản thân mình: + Nhớ tới những ngày tháng tự do hoạt động cách mạng. “Rồi một ...ngát trời” → Say mê lý tưởng, khao khát tự do sôi nổi → càng cảm thấy cô đơn với thực tại cuộc sống bị giam cầm.
Diễn biến tâm trạng của nhà thơ được bộc lộ như thế nào trong bài?	<u>b. Diễn biến tâm trạng của Tố Hữu:</u> - Nỗi nhớ biểu hiện tâm trạng nhà thơ:
GV cho HS thảo luận, cử người trình	+ Từ tiếng hò → đồng quê → cảnh sắc bóng

bày HS nhận xét Gv bổ sung chốt lại ý chính Hoạt động 3: Củng cố GV và HS chốt lại ý chính của bài học về nghệ thuật và nội dung của bài thơ.	đáng con người → người mẹ già nua → nhớ chính mình → từ hiện tại trở về quá khứ → hiện tại → nhớ, tràn ngập xót thương → không chỉ buồn mà cháy bỏng khao khát tự do → đằng sau là nỗi phẫn uất, bất bình với thực tại. III. Kết luận: Bài thơ Nhớ đồng là một bài thơ hay giàu cảm xúc và tâm trạng của một người chiến sĩ cộng sản khao khát tự do hành động. Nỗi nhớ đồng quê, con người, chính mình biểu hiện tình yêu da diết với cuộc sống bên ngoài nhà tù → bao trùm là tình yêu Tổ quốc, khát vọng tự do.
--	---

4. Củng cố: chọn và đọc những câu thơ tiêu biểu của từng bài.

5. Hướng dẫn tự học:

- Luyện tập củng cố bài cũ: viết bài cảm nhận về một trong các bài vừa học.
- Chuẩn bị bài mới: Đặc điểm loại hình tiếng Việt.

IV. RÚT KINH NGHIỆM